

“Pieejamība kā
iekļaujošs faktors
cilvēku ar invaliditāti tiesību
nodrošināšanā”

Gunta Anča

Valdes priekšsēdētāja

Latvijas Cilvēku ar īpašām vajadzībām sadarbības
organizācija SUSTENTO

Rīga, 18/10/ 2018

Veikals

Naktsklubs

Kinoteātris

Teātris

Skola

Universitāte

Vēlēšanu iecirknis

Darbs

Finanses

Pieejamība kā cilvēktiesības

Piekļuve fiziskajai videi un transportam ir priekšnosacījums personu ar invaliditāti pārvietošanās brīvībai, kas garantēta Vispārējās cilvēktiesību deklarācijas 13. pantā

Starptautiskā pakta **par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām (ICCPR)** 12. pantā.

Piekļuve informācijai un sakariem ir uzskatīta par priekšnosacījumu uzskatu un vārda brīvībai, kas garantēta Vispārējās cilvēktiesību deklarācijas 19. pantā un *ICCPR* 19. panta 2. punktā.

ANO Konvencijā par personu ar invaliditāti tiesībām

- Pieejamība kā tiesības ir atzīta ANO Konvencijā par personu ar invaliditāti tiesībām 9., 3. un 21. pantā.
- ANO Konvencijas pantos, kas attiecas uz pieejamību, ir noteikta svarīga tiesiskā/politiskā programma, kuru nevar skatīt izolēti, un tāpēc pieejamība jāaplūko kā faktors, kas sekmē un veicina visu pārējo pilsonisko, ekonomisko, sociālo un kultūras tiesību izmantošanu.

ES likumdošana

ES pieejamības jautājums ir integrēts tādās politikas jomās kā:

- publiskais iepirkums,
- struktūrfondi un citi finansējuma instrumenti,
- pasažieru tiesības,
- tehnisko standartu joma (TSI-PRM)
- nodarbinātība.

Ko mēs saprotam ar pieejamību

Vides barjeras

Informatīvās barjeras

Attieksmes barjeras

Vides barjeras

Biežākie šķēršļi

Cilvēkiem ar kustību traucējumiem:

- Trepes, sliekšņi;
- Šauras durvis;
- Nav labierīcību;

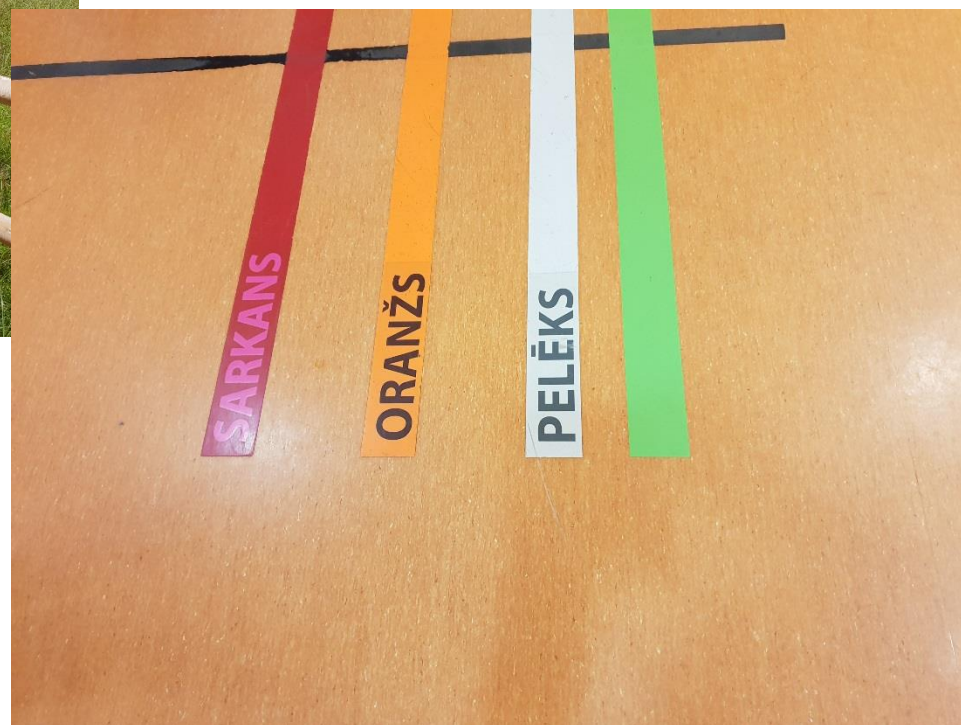
Cilvēkiem ar redzes invaliditāti:

- Pakāpieni bez kontrasta joslas;
- Nav vadulas vai citi taktili orientēšanās līdzekļi;
- Pārāk spilgts un atspīdošs vai nepietekams apgaismojums;

Cilvēkiem ar orientēšanās grūtībām:

- Trūkst secīgas orientēšanās zīmes;
- Izmantotās zīmes stilizētas;

Risinājumi

Informatīvās barjeras

Fiziskā piekļuve cilvēkiem ar kustību traucējumiem

Sensorās barjeras cilvēkiem ar neredzību vai redzes traucējumiem, kā arī ar nedzirdību un dzirdes traucējumiem

Intelektuālās barjeras cilvēkiem ar intelektuālās attīstības traucējumiem, senjoriem

Fiziskā piekļuve informācijai

Sensorās barjeras

The screenshot shows the website for Mēness Aptieka. The header includes the company logo, contact information (+371 67617805), email (aptieka@menessaptieka.lv), and a Latvian flag. The main content area is divided into several sections: 'Par Mēness Aptieku' (About Mēness Aptieka), 'Avīze' (Newsletter), and 'Profesionalitāte' (Professionalism). The 'Avīze' section features a promotional flyer for 'BAUDIET RUDENI NO VISAS SIRDĀ' (Enjoy autumn from all your hearts) with a '1+1' offer on Cardione Omega 3. The 'Profesionalitāte' section highlights the company's commitment to quality and customer service.

The notice is addressed to patients and announces a strike by the family doctor Agita Gailīte. The text is as follows:

Cienījamie pacienti!

Ģimenes ārstu beztermiņa streiks no 03.07.2017 plkst. 12.00

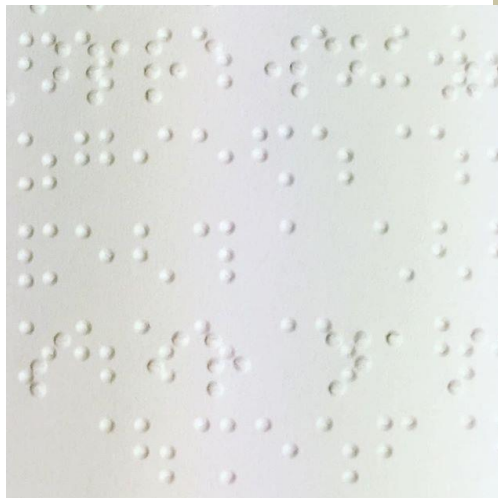
Ģimenes ārste Agita Gailīte piedalās streikā, *šajā laikā nesniedzot valsts apmaksājamus pakalpojumus*. Tiek sniegti maksas medicīniskie pakalpojumi un neatliekamā palīdzība (kas ir valsts apmaksāta).

Medicīnas māsa strādā, sniedzot medicīniskos pakalpojumus savas kompetences ietvaros.

Detalizētu informāciju var saņemt zvanot uz prakses tālr. 24559667 vai pie medicīnas māsas ārsta prakses kabinetā vai skat. Informācija pacientiem.

Atvainojiet par sagādātajām neērtībām.

03.07.2017. Ģimenes ārste Agita Gailīte

Intelektuālie

Attieksmes barjeras

Mazvērtīgums

Ignorance

Paplašinātais invaliditātes efekts

Secinājumi

1. Latvijas likumdošanā vēl aizvien ir daudz nepilnību, kas liedz būtiski uzlabot vides pieejamību cilvēkiem ar invaliditāti. Ja fiziskās vides pieejamība ir atrunāta, tad jautājumi par informatīvās vides pieejamību ir ļoti nepilnīgi, bet jo īpaši par attieksmes barjerām, nav skarti vispār.

Secinājumi

2. Ir izstrādātas vairākas arī ļoti kvalitatīvas vadlīnijas vides pieejamības nodrošināšanai, bet tās nav saistošas un visbiežāk tiek izmantotas reti.

Profesionāļiem nav pat informācijas par šādu vadlīniju esamību.

Secinājumi

3. Profesionāļiem netiek sniegtas pietiekami pilnvērtīgas zināšanas par vides pieejamības nodrošināšanas principiem, netiek veidota attieksme un izpratne, kam un kad šāda pieejamība ir nepieciešama.

Secinājumi

4. Nav skaidru kritēriju, kā nodrošināt pieejamību rekonstrukcijas gadījumos, kā arī dabas lieguma zonās.

Secinājumi

5. Nav skaidra mehānisma, kas notiek gadījumos, ja nav ievērota vismaz esošā likumdošana. Pieejamības prasību neievērošana bieži paliek nepamanīta.

Paldies !

www.sustento.lv

sustento@sustento.lv

Tālrunis: 67590437